

4.1 Bispebjerg Hospital

Københavnerens velfærd: Kommunens parkhospital som udtryk for nye sundheds- og arkitekturidealer.

Beskrivelse af kulturmiljøet

Kulturmiljøet omfatter størstedelen af Bispebjerg Hospital.

Begrundelse

Kulturmiljøet rummer fortællingen om udbygningen af Københavns hospitalsvæsen i starten af 1900-tallet. Herunder fokus på lys og luft i velplacerede bygninger i grønne omgivelser, der skulle hindre smittespredning og virke helbredende.

Symmetrisk anlæg i nationalromantisk stil

Det oprindelige hospitals- og haveanlæg er opført i 1913 og tegnet af Martin Nyrop, der i perioden stod for flere markante bygningsværker, herunder Københavns Rådhus. Hospitalet er anlagt som et symmetrisk terrasseret anlæg omkring en midterakse med en central trappe på sydskråningen af Bispebjerg Bakke med udsigt over Lersøparken (kulturmiljø 4.14). Fritliggende bygningsafsnit med sygestuer ligger på de forskellige terrasser, vinkelret ud fra begge sider af akse, mens den store administrationsbygning ligger som fikspunkt for enden af akse, men placeret nederst, så den ikke skygger for sygestuerne. Adgangen til anlægget sker gennem fire porte i hver sit verdenshjørne. Store taksplantninger og alléer på Bispebjerg Bakke danner en afrundet form som mur eller afgrænsning udadtil.

Bygningerne er opført i nationalromantisk stil med rødt murværk, røde tegltage og hvidmalede vinduespartier med mange fine bygningsdetaljer inspireret af skønvirke, historicisme og nybarok. Detaljerne findes på alle fire facader – her er ingen bagsider. Det omkransende haveanlæg med mindre grønne rum og små muromkransede haver skulle medvirke til hindring af smittespredning. Det åbne og symmetriske anlæg giver en fornemmelse af overskuelighed og ro, hvilket blev antaget at have helbredende effekter.

Senere udvidelser

Med de funktionalistiske tilbygninger fra 1930'erne og de seneste udvidelser udgør anlæggets forskellige arkitektoniske formsprog en fortælling om hospitalet som en by i byen, der stadig bygges videre på. Oprindeligt med boliger, kapel, badeanlæg og køkken og senere special- og forskningsenheder. Udbygninger efter 1950, har ikke arkitektonisk relation til den oprindelige struktur og bebyggelsesplan. Det gælder også den seneste tilføjelse på 77.500 kvadratmeter nyt hospital, der forventes færdigt i 2027.

Bærende bevaringsværdier

- Bygningsanlæggets hoveddisponering med det stramme terrasserede og aksiale anlæg.
- Det uhindrede kig fra syd op ad Bispebjerg Bakke til den gamle administrationsbygning.
- Haveanlægget med store taksplantninger og alléer på Bispebjerg Bakke som strukturerende element udadtil og med intime, grønne rum og muromkransede haver indadtil.
- De fredede og bevaringsværdige bygninger i det oprindelige anlæg, herunder hovedbygningen og de fritliggende sengeafsnit uden bagsider og med tilknyttede haverum, der giver en åben og overskuelig karakter i kulturmiljøet
- De velbevarede facader i det oprindelige anlæg med bygningsdetaljer i vinduesudformninger, kviste og karnapper m.v. af nationalromantisk, nybarok og historicistisk karakter.

Sårbarhed

Kulturmiljøet er sårbart overfor nybyggeri og om- og tilbygninger, der ikke tilpasses det oprindelige anlæg, herunder haveanlægget.

Nuværende sikring

- Bygninger og haveanlæg m.m. hørende til det oprindelige anlæg fra 1913 er fredet.

- Kulturmiljøet er omfattet af en lokalplan, der udpeger bevaringsværdige træer og beplantning samt bevaringsværdig rekreativ park.

Udviklingsmuligheder

Kulturmiljøet er stort set fuldt udbygget med færdiggørelsen af Nyt Hospital Bispebjerg i 2027. Nybyggeri på den del af Bispebjerg Hospital, der ligger uden for kulturmiljøet, bør forholde sig til kulturmiljøets skala og struktur i mødet med nærliggende bygninger og anlæg inden for kulturmiljøet.

Lignende eksempler

Kommunehospitalet i Indre By og Øresundshospitalet på Østerbro.

